

Faktaark fra BKA oktober 2024

Bakgrunn: I 2015 landet verden Parisavtalen, med mål om at kloden skal holde seg innenfor 1,5–2 graders oppvarming. I artikkel 9.1 heter det: «Parter som er industriland, skal gi finansielle ressurser for å bistå parter som er utviklingsland.»

Fattige lands behov for klimaomstillingsmidler øker i takt med flere orkaner, skogbranner og oversvømmelser, mens innbyggerne i disse landene selv slipper ut lite klimagasser. I 2009 vedtok FNs klimatoppmøte et mål om minimum 100 milliarder dollar årlig til klimabistand og utslippskutt fra 2020. Dette ble oppnådd i 2022. Samtidig er målet å øke bistanden vesentlig fram mot 2030 for å unngå at fattige lands økonomiske utvikling må baseres på fossil energi.

Årlige utslipp tonn i CO₂-ekvivalenter per person i noen land (kilde: Europakommisjonen):
Malawi 0,9 / Bangladesh 1,6 / Angola 1,9 / Nicaragua 3,1 / Norge 10,1 / Kina 11,1 / USA 17,6

Oljefondet og Norges rolle og ansvar

Norge har tjent mye penger på olje og gass. Statens pensjonsfond utland (oljefondet) er nå vokst til over 18 000 milliarder kroner, mer enn 3 millioner fordelt på hver av oss. Selv om vi opplever ekstremvær oftere også her, er Norge et av de land i verden som er klart minst utsatt for effektene av global oppvarming. Millioner av fattigfolk blir mye hardere rammet, og det pålegger oss et ansvar for å kompensere for noen av klimaskadene rike land forårsaker.

Hva bidrar Norge med av økonomisk støtte i dag?

Norges offentlige klimafinansiering i 2022 var på 9,2 milliarder statlige kroner. I tillegg kom mobilisert privat klimafinansiering på 6,3 mrd. kroner Tilsvarende tall for 2023: 13,6 og 3,0 milliarder. De private midlene er mobilisert av offentlige midler, i hovedsak investeringene til Norfund, herunder fra Klimainvesteringsfondet.

Mer ambisiøse mål

En rapport utgitt 2018 av Kirkens Nødhjelp, Forum for utvikling og miljø m.fl. konkluderte med at Norge har et stort ansvar for å bidra til kutt i klimagassutslipp hvis verden skal nå 1,5-gradersmålet, og har beregnet dette til ca. 50 milliarder kroner årlig. Det kan gi reduksjoner i størrelsesorden 150–200 millioner tonn CO₂, tilsvarende 3–4 ganger våre nasjonale utslipp. I tillegg bør Norge bidra til klimatilpasning med ytterligere 15 milliarder kroner årlig.

BKAs forslag til partiene

BKA oppfordrer alle politiske partier til å arbeide for forslaget om et årlig uttak fra oljefondet på minst 0,25 % tilsvarende ca. 50 mrd. kroner i 2023 til klimafinansiering. Både tankesmien Civita, Redd Barna og flere har tatt til orde for dette. Disse midlene må komme i tillegg til det vanlige bistandsbudsjettet.

Hvordan og til hva kan midlene brukes?

FNs grønne klimafond kanalisere midler både til klimatilpasning og utslippskutt.

En egen ordning i FN som skal kompensere utviklingsland for allerede ødelagt infrastruktur, lavere matproduksjon etc., er på trappene og trenger tilskudd.

Norad er ansvarlig for mange klimaprojekt, og administrerer også regnskogssatsingen. I 2024 brukes fire milliarder kroner til vern av regnskog i land som Brasil, Indonesia, Kongo og Colombia. Dette gir gode dokumenterte effekter, både for klima, naturmangfold og for urfolk.

Norfund er statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland. De forvalter bl.a. midler via det statlige klimainvesteringsfondet. I 2023 bidro klimainvesteringsfondet med 1,6 milliarder kroner, som ifølge beregninger forhindret utslipp av 8,5 millioner tonn CO₂, (en sjettedel av Norges nasjonale utslipp). Norfund har kapasitet til å skalere opp virksomheten.

Eksempler på hva de gjør i dag:

- Bioenergi som unngår CO₂ og som reduserer lokal luftforurensning i India
- Kraftlinjer som knytter fornybar energi til nettet i India
- Vindkraft i Sør-Afrika
- Solceller på skoletak i Sri Lanka
- Solceller og batterilagring i Sør-Afrika
- Storskala solkraftverk i India
- Solenergi og mikrofinans direkte til husholdninger i Vest-Afrika
- Ren og rimelig energi til bedrifter i 14 afrikanske land
- Minigrids som gir tilgang til strøm til landsbyer på Madagaskar

Effektiv klimabistand: Montering av solenergianlegg på sykehus i Tanzania. Foto: K. Fløgstad